

Kvalitní výživa belgického modrobílého jako základní předpoklad úspěšnosti chovu plemene belgické modrobílé

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Po několikaleté pauze vyvolané organizační a personální transformací belgické Plemenné knihy (Herd-Book Blanc Bleu Belge) a následně také koronavirovými restrikcemi se v Belgii sešli zástupci mezinárodní organizace Belgian Blue International (BBI). Český svaz chovatelů masného skotu resp. Klub chovatelů plemene belgické modrobílé je aktivním členem tohoto uskupení, a tak i letos zástupci České republiky přijali pozvání belgických organizátorů a jednání se účastnili.

Dvoudenní program konaný ve dnech 13.–14. září 2022 ve Valonsku nahradil několikrát odložený světový kongres, jenž se měl uskutečnit v Dánsku. Program byl hodně technicky zaměřený, a proto pozvání směřovalo pouze ředitelům a předsedům z jednotlivých zemí. Jednání se účastnili kromě reprezentantů z ČR kolegové z Irska, Nizozemí, Dánska, Francie, Vlámka (severní část Belgie), přes video Kanadáné a pochopitelně místní Belgičané. Belgická delegace byla složená z pracovníka organizace AWE, kterou zastupoval Patrick Mayeres, a zástupců Herd-Book Blanc Bleu Belge, kterou reprezentovala ředitelka Sophie Marchal a tři členové představenstva – předseda Didier Pétry, Eric Coheur a Olivier Marot.

Činnosti AWE Group

Po úvodních uvítacích slovech zaznělo představení aktivit společnosti AWE – Association Wallonne de l'Élevage (Valonská chovatelská asociace), která je dnes chovatelskou organizací nejenom pro plemeno belgické modrobílé. Byla založena po fúzi bývalých provinčních chovatelských uskupení

v roce 2003 jako jediná ve Valonsku působící chovatelská organizace. Nejprve pro plemeno belgické modrobílé, v roce 2014 začala působit i pro další druhy hospodářských zvířat včetně malých přežvýkavců a počínaje od roku 2018 převzala i vedení plemenné knihy. Není však jedinou plemennou knihou pro belgický modrobílý skot, která dnes pro toto plemeno v Belgii působí.

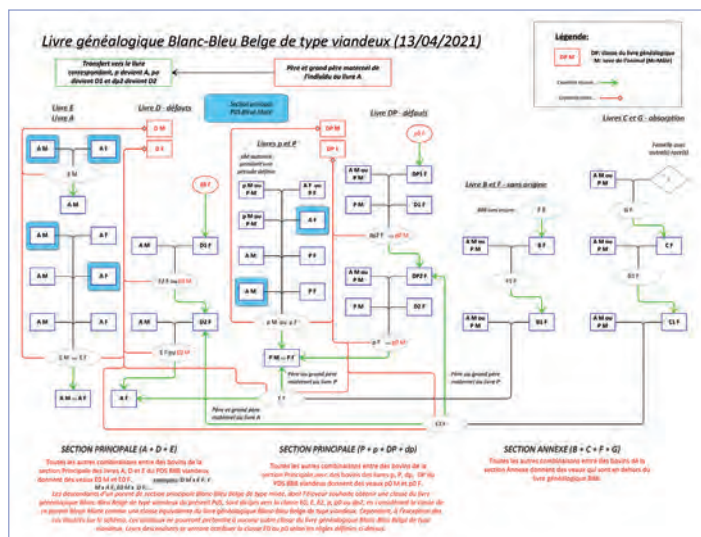
Jelikož se společnost AWE zabývá jak nekomerčními aktivitami (vedení plemenných knih, odborné činnosti), tak i obchodní činností (výroba a prodej ID), člení se do dvou divizí. Ty od roku 2019 existují nezávisle na sobě a kvůli lepší srozumitelnosti došlo i k jejich přejmenování – z „AWE asbl“ se stalo Elevéo a „AWE scrifs“ pak Inovéo.

Elevéo je organizovaná jako neziskové sdružení s různými aktivitami v chovu zvířat, včetně vedení plemenných knih, kontroly užitkovosti (lineární hodnocení) a odhadu plemenných hodnot. Právě hodnocení exteriéru, které je u belgického modrobílého ple-

mene velice propracované a detailní (hodnotí se 22 znaků), je spolu s informacemi o původu pro belgické chovatele zásadní informací pro chovatelskou práci. Kromě „klasických“ plemenných hodnot společnost AWE pro býky z jejich nabídky od loňského roku počítá a zveřejňuje i genomické plemenné hodnoty. Sami pracovníci AWE však přiznávají, že chovatelé se s touto novinkou teprve sžívají a učí se s ní pracovat, protože ani klasické plemenné hodnoty nejsou v chovatelské práci příliš využívaným nástrojem.

Inovéo pak funguje na principu obchodního družstva se specializací na výrobu a prodej inseminačních dávek skotu belgického modrobílého plemene, které prodává pod obchodní značkou Belgian Blue Group (BBG). K tomu využívá tři inseminační stanice, na kterých je dohromady ustájeno více než 260 belgických plemníků – dvě jsou v Ciney, jedna ve Wavre. Dvě z těchto stanic patří k nejnovějším a nejmodernějším na celém světě. Byly postaveny na zelené louce v roce 2004 (Ciney II), resp. 2006 (Wavre). Inovéo pak zaměstnává rovněž inseminační techniky a také odborníky na přenosy embryí.

□ Pravidla pro zápis do belgické plemenné knihy (foto: HB BBB)

□ Selekční schéma pro plemeno belgické modrobílé (foto: HB BBB)

AWE Group vykonává činnosti pro 5038 členů z nichž 4424 je chovatelů skotu. Na plemene belgické modrobílé připadá 928 chovatelů, kteří ročně zaevidují okolo 37,5 tisíce telat a nechají si u svých zvířat provést 28 tisíc hodnocení zevnějšku. Inspekci techniků každoročně projde asi 16 000 telat, z nichž 7000 je zvaženo a okolo dvaceti tisíc matek je změřeno. Chovatelé až na výjimky svá zvířata neváží.

Celkem ve společnosti pracuje 289 zaměstnanců, z toho 171 v sekci Elevéo, 118 spadá do divize Inovéo. Každoročně do plemenné knihy zapisují okolo 37 500 telat plemene BM, 2000 limousinů, okolo tisícovky blondů, 300 charolais a 170 angusů. Obecně počet chovatelů dlouhodobě klesá, stejně jako počet registrovaných zvířat.

Složité politické uskupení Belgie, kdy každá z belgických částí (Valonsko i Vlámsko) má svou vládu, své ministry i svou zeměděl-

skou politiku a jiný systém podpor nekomerčních aktivit vede k tomu, že AWE působí pouze ve valonské, francouzsky mluvící části. Ve Vlámsku úzce spolupracuje se společností CRV, která zabezpečuje obdobné činnosti na severu země. CRV je pak i podílníkem ve společnosti Belgian Blue Group. Avšak zatímco ve Valonsku je vše hrazeno z dotací a chovatel za služby spojené s hodnocením skotu a inspekcemi neplatí, ve Vlámsku tyto dotace nemají a náklady tak jdou na vrub chovatelů.

Pokračující boom ve využívání belgických modrobílých plemenů v užitkovém křížení vede ke stále se zvyšující výrobě inseminačních dávek. Zatímco v roce 2010 jich pod značku BBG vyrobili „pouze“ 1 431 618, v roce 2021 už to bylo 5 243 960. Drtivá většina všech vyprodukovaných dávek je od býků plemene belgické modrobílé (zhruba 99 %). Za

masivním nárůstem výroby stojí především neutuchající zájem o belgické býky v užitkovém křížení při využívání programů „beef on dairy“ po celé Evropě, ale i mimo ní. A tak zatímco před 10 lety dávky putovaly do 23 zemí světa, dnes už je to rovná čtyřicítka zemí, které od firmy BBG inseminační dávky belgických býků nakupují.

Císařský řez – ano či ne?

Po úvodním bloku přednášek domácích organizátorů se ke slovu dostali také zástupci dalších zemí, kteří představili aktivity okolo chovu a šlechtění „belgičáků“ ve svých domovinách. Ve většině případů zazněly podobné informace – počty chovatelů čistokrevných zvířat jsou s výjimkou sousedního Nizozemí a Francie omezené, chovatelé ale hojně využívají inseminaci a všude je enormní zájem o belgické plemenníky do křížení, zejména pro využití v dojených stádech. Pro rozšiřování počtu čistokrevných zvířat je limitující zejména v porovnání s Belgií výrazně extenzivnější způsob chovu a rovněž cena veterinárních služeb ve spojitosti s prováděním císařských řezů. Zatímco v Belgii a sousedním Nizozemí se cena za tento úkon pohybuje okolo 100–120 EURO (někdy dokonce i méně), Dánové za „císaře“ platí 600 EURO a pokud volají veterináře v noci, musí si připravit dvojnásobnou částku. Podobné částky platí také v Kanadě, kde je navíc problémem

□ Boxy pro čerstvě narozená telata na farmě d'Embise (foto: Kamil Malát)

□ Prostor pro provádění císařských řezů na farmě d'Embise (foto: Kamil Malát)

velká dojezdová vzdálenost. Není proto divu, že chovatelé v těchto zemích šlechtí plemeno odlišným směrem, aby docílili co nejvyššího podílu samovolných porodů. Tomu pak samozřejmě odpovídá i fenotyp zvířat ve vztahu k osvalení, který je oproti belgickému často diametrálně odlišný.

Okolo provádění císařských řezů se proto vedla obsáhlá debata, a to nejenom z pohledu ekonomického, ale i etického. Cena za služby veterinářů, stejně jako tlak laické veřejnosti na snížení provádění císařských řezů jako běžné praktiky jsou v různých zemích odlišné a z toho plyne i přístup chovatelů k problematice telení. Belgičtí chovatelé shodně udávají, že minimálně ve 20 % případů by i belgické plemence byly schopny přirozeného porodu, ale vzhledem k ceně za narozené tele (800–1000 EURO) ve spojitosti s finanční náročností resp. spíše nenáročností úkonu (cca 100 EURO) nepodstupují riziko a tele vybavují císařským řezem „preventivně“. Pokud by měli během porodu přijít v nejhorším případě i matku, byla by ztráta v souhrnu cca 4000 EURO. Jde tedy čistě o pragmatický přístup vycházející zejména z ekonomiky chovu, ale rovněž zohledňující i etické aspekty. Odborně provedený císařský řez trvající maximálně 30 minut po kterém kráva po pár minutách už spokojeně přežvykuje je pro ni samotnou, ale i jejího potomka, často větším pohodlím a menším stresem než komplikovaný

asistovaný porod trvající dlouhé minuty.

Telení přirozenou cestou

Ve Vlámsku a Nizozemí funguje projekt na měření pánevních rozměrů na zvaný „Bewust natuurlijke luxe“ (BNL). Tato aktivita si klade za cíl změnit uvažování farmářů ve smyslu kladení většího důrazu na telení přirozenou cestou bez nutnosti systematického provádění císařských řezů. Projekt je zaměřen na dvě masná plemena, u kterých je frekvence využívání císařských řezů nejvyšší – belgické modrobílé a verbeterd roodbont (nizozemské masné plemeno s dvojitým osvalením). Projekt se i přes počáteční odpor mnohých inseminačních společností a nedůvěře některých chovatelů pozvolna rozjíždí a postupně se od něj zapojují některé nizozemské i belgické inseminační firmy (resp. jejich nizo-

zemští distributoři) a taktéž někteří chovatelé. Ti poskytují součinnost při měření vnitřních pánevních rozměrů býků a krav, ze kterých jsou následně počítány plemenné hodnoty a sestavovány žebříčky nejlepších býků. Do současné doby byly shromážděny údaje od zhruba 1500 jedinců. První část projektu, financovaného za podpory státu, trval do roku 2018, kdy došlo k prvnímu vyhodnocení jeho přínosů. K dosažení praktických výsledků bude ale zapotřebí mnohem delšího časového období. Očekává se, že pokud by byli býci do inseminace a plemence do chovu vybíráni (vybírání) dle pánevních rozměrů, tak k dosažení úrovně přibližně 50 % porodů vedených přirozenou cestou bude zapotřebí 4–5 generačních intervalů (cca 20–30 let). Zástupci z Vlámka a Nizozemí proto považují tuto aktivitu spíše za doplněk a jakousi snahu řešení problému ve vztahu k laické veřejnosti. Praktický dopad však zatím patrný příliš není.

Při měření se rektálně u samic zjišťuje šířka a výška pánve. Pro přirozený porod je rozhodující výška pánve než šířka pánve. Nad 20,5 cm vnitřní výšky pánve se zvyšuje šance na přirozený porod. Pod 20 cm vnitřní výšky pánve je téměř jisté, že je nutný císařský řez. První měření probíhá od 18 měsíců s tím, že věk zvířete pochopitelně ovlivňuje pánevní rozměry. Mezi 18. a 48. měsícem dorůstá 3 až 3,5 cm. Doporučuje se proto své krávy po 1 nebo 2 letech znovu přeměřit, aby bylo

□ Čtrnáctiměsíční jalovice na chovu d'Embise (foto: Kamil Malát)

možné přesněji odhadnout, zda je pravděpodobné přirozené otelenění. Aby nedošlo k žádnému riziku, je rozumné neměřit krávy v posledních dvou měsících březosti. Měření vnitřních pánevních rozměrů je následně využito pro odhad plemenné hodnoty. Ta je vyjádřena v centimetrech a prezentována ve vztahu ke skupině základních zvířat. Pokud má zvíře o 1 cm větší výšku nebo šířku pánve než základní skupina, zobrazí se jako +1 cm. Zveřejnění plemenných hodnot býků probíhá v případě, že spolehlivost je alespoň 15 procent. Rodiče předají každý polovinu své plemenné hodnoty. Proto pokud má býk plemennou hodnotu +1 cm a matka +2 pro výšku pánve, pak lze u tele očekávat průměr +1,5 cm výšky pánve (0,5+1 cm). Pro genetickou selekci stačí vždy vybrat jako rodiče pro další generaci zvířata s nadprůměrnou plemennou hodnotou. Více informací o měření velikostí pánve a plemenných hodnotách naleznete v případě zájmu na webu www.bewustnatuurlijkluxe.nl.

Změna v přístupu při zápisu zvířat do plemenné knihy

Evropské nařízení, kterým se řídí šlechtitelská práce v chovu hospodářských zvířat, přinesla pro mnohé země zásadní zvrat v přístupu ke šlechtitelským činnostem. Výklad tohoto nařízení je v různých částech Evropy různý a z toho pramení i částečně odlišný přístup k této problematice. Složitě debaty na mnoha úrovních vedly v do té doby

□ Moderní stáje na chovu d'Embise (foto: Kamil Malát)

hodně konzervativní Belgii k rozvolnění přístupu pokud jde o zápis zvířat do plemenné knihy a vydávání zootechnických certifikátů na zvířata nesplňující standard plemene. Změna náhledu byla pak podpořena i personální obměnou managementu plemenné knihy. Spouštěcím momentem byl zápis bezrohých býků a také červeně zbarvených jedinců. Ty sice plemenná kniha považuje za nestandardní, ale pokud se takto zbarvení jedinci narodí rodičům zapsaným v hlavním oddíle plemenné knihy a chovatel v nich vidí potenciál, a žádá na ně o vydání zootechnického osvědčení, plemenná kniha tomu nebrání a dokument vydá. Je na něm však uvedeno, že zvíře neodpovídá standardu plemene, ale i tak na základě takto vydaného osvědčení může resp. musí být zvíře zapsané v jiném členském státě. A právě tato povinnost akcepto-

vat zvířata v rámci členských států EU vyvolává velké debaty a polemiky, jak vlastně ochránit vlastní selekční program. Belgičané při této příležitosti představili složité schéma ukazující principy pro zápisy do jednotlivých oddílů PK. Z nich vyplynulo, že nestandardní jedince sice do PK nezapiš, ale potomstvo po dvou generacích již ano.

Změna v legislativě měla vliv také na dříve plošné provádění inspekci inseminačních býků. Ty byly v minulosti povinné a pracovníci plemenné knihy je prováděli u všech nově zařazovaných býků do inseminace a dále ve vyšším věku na základě žádosti majitele. Při nich byli býci měřeni, váženi (výška a obvod šourku) a rozzařováni do kvalitativních kategorií (1+, 1, 2 a 3). Býci se známkou 3 byli z inseminace vyřazeni, u 2 byla dána poznámka, že zvíře například nesplňuje požadavky na výšku, tělesnou stavbu (utváření těla) či má problémy s mechanikou pohybu. Po přijetí nového evropského nařízení tyto prohlídky nechává u svých býků provádět už jen AWE (BBG) a firma Genetique Avenir Belgimex (GAB) a to kvůli svým zákazníkům, kteří tyto údaje požadují. Ostatní dvě belgické inseminační firmy (Belgian Blue Cattle International – BBICI a Fabroca) v tom přestaly. Kromě toho, že je nepovažují za nutné, se občas ozývají názory, že technici, jenž je provádějí, nejsou zcela nezávislí, neboť jsou pracovníky firmy, která sama inseminační dávky prodává (BBG).

□ Školka pro starší telata na chovu d'Embise (foto: Kamil Malát)

□ Valentin Ramelot vysvětluje způsob cíleného výkrmu krav na své farmě (foto: Kamil Malát)

Výživa na prvním místě

Odpoledne byla na programu návštěva chovu „de Maffe“, který po smrti svého otce převzal Valentin Ramelot spolu se svým bratrem a rodinnými příslušníky. Kromě chovu okolo 250 kusů belgického modrobílé se věnují i výrobě mléka a rostlinné výrobě, která ale slouží primárně k zajištění krmivové základny. Ve výrobě krmiv jsou z 90 % soběstační, což je podle nich základem k ekonomické prosperitě. Cílem do budoucna je proto při jejich výrobě absolutní nezávislost, což jim umožní dosahovat lepší ekonomiky.

Kromě vysoké kvality chovaných zvířat byly obdivuhodné zejména reprodukční výsledky. V chovu využívají bratři pouze inseminaci, kterou zajišťuje osobně Valentin. Plemence se poprvé telí ve věku 25–26 měsíců s průměrným mezidobím na úrovni 380 dní. Po první inseminaci zabřežne 95 % jalovic, u starších krav je inseminační index okolo 1,8. Klíčem k bezproblémové reprodukci (pravidelným cyklům a viditelným říjím) je zejména přesně vybalancovaná krmná dávka. Samozřejmostí jsou proto rozbor krmiv, ale i několikrát do roka prováděné odběry krve u vybrané skupiny zvířat, aby chovatel přesně zjistil úroveň minerálních prvků a byl schopen okamžitě zasáhnout v případě problémů. Bohužel na detailní debatu okolo výživy nebyl dostatek času,

protože právě v této oblasti máme u nás největší nedostatky. Pochopení celého systému výživy navíc komplikuje i využívání odlišných jednotek (VEVI a MGB), než na které jsme u nás zvyklí, a které umí čeští výživáři interpretovat.

Valentin prodává každoročně i několik plemenných býků a jalovic. Nejenom pro něj je to ale s ohledem na výkupní ceny pouze doplňková činnost. Aktuálně totiž belgičtí zpracovatelé v nejvyšší třídě S farmářům platí okolo 6,5 EURO v mase, což při porážkové hmotnosti 700 kg a výtěžnosti 70 % (u mladých býků i 72 %) přináší chovateli příjem za jednoho vykrmeného býka cca 3200 EURO. Naproti tomu cena za plemenného býka (v relacích belgické kvality) se pohybuje zprávi-

dla okolo 3500 EURO, ke které je třeba ale ještě přičíst náklady na vydání zootechnického certifikátu a provedení genetických testů (100 EURO za všechny dohromady, při objednání pouze jednoho je cena 50 EURO/test), takže celkový ekonomický přínos je téměř zanedbatelný. Belgičtí chovatelé proto plemenná zvířata obchodují spíše kvůli prestiži a reklamě než z důvodu vylepšení ekonomických výsledků.

Chov „de Maffe“ se může pochlubit i mnoha výstavními úspěchy, například na poslední národní výstavě v Libramontu získal s plemenicí Romane de Maffe (Attribut x Hazard) první místo v kategorii krav nad 44 měsíců. V České republice je pak chov známý mj. i díky inseminačnímu býkovi Fleuron (ZBM 272), jenž z této farmy pochází a který byl v České republice ve své době mezi čistokrevnými chovateli velmi populární.

Testační stanice Ath

Program druhého dne započal na testační stanici patřící firmě AWE nacházející se v městečku Ath. Toto chovatelské zařízení ještě nedávno fungovalo jako odchovna plemenných býků, kdy systém odchovu a testování vlastní užitkovosti plemenných býků byl soustředěn do dvou odchoven. První z nich se nachází v Ciney nedaleko sídla Plemenné knihy, druhá odchovna byla právě v Athu. Dnes pro účely testování mladých býků slouží už jen sta-

□ Romane de Maffe získala na národní výstavě Libramont 2022 první místo v kategorii krav nad 44 měsíců (foto: Kamil Malát)

nice v Ciney, zařízení v Athu bylo přetvořeno pro účely sledování výkrmnosti býků. Hlavním posláním stanice je najít nejvhodnější složení krmné dávky z pohledu optimálního růstu a produkce skleníkových plynů (metan) a také z hlediska zlepšení konverze krmiva.

Stanice sledování užítkovosti výkrmu v Ath je součástí projektu realizovaného v AWE v souvislosti s vývojem inovativních nástrojů pro chovatele belgického modrobílého skotu. Je zde chováno zhruba 300 býků u kterých se sleduje růst a vývin a nově se také bude monitorovat produkce metanu. Za tímto účelem AWE nakoupila několik měřících jednotek. U nich na rozdíl o klasických „futrboxů“ je krmná dávka uvolňována pozvolněji, aby byl přístroj schopen co nejpřesněji detekovat emise metanu od jednotlivých zvířat.

Býci jsou na stanici naskladňováni ve věku 9 až 10 měsíců o průměrné hmotnosti cca 300 kg a s pomocí krmných boxů se u nich každodenně sleduje růst po dobu 10 měsíců. Býky od chovatelů vykupuje výživářská společnost Dumoulin, která zajišťuje výživu býků. Tato krmivářská firma je pak i na konci testu zpeněžuje na jatka. Býci pocházejí z různých chovů, nemusí být zapsaní v plemenné knize. Neřeší se ani jejich původ, naopak je žádoucí mít co nejrozmanitější genetiku napříč celou belgickou populací.

□ Fleuron de Maffe (ZBM 272) byl hojně využívaným býkem také v ČR (foto: BBG)

Po naskladnění jsou býci zvaženi, navakcinováni na IBR, naočkování proti chřipce a projdou odčervněním. Po 30denní aklimatizaci jsou převedeni na krmné boxy, které býkům poskytují kompletní krmnou dávku, která se liší v závislosti na stáří býků. Vedle ní mají k dispozici už jen vodu a stelivovou slámu. Ta se ale do celkového příjmu krmiva nezapočítává. Během růstové testační fáze býci dostávají 1,9 kg krmiva PROBEEF MIX 17 na 100 kg živé hmotnosti maximálně 20x za den. V závěrečné fázi předcházející porážce dostávají 1,9 kg krmiva EXCELL ECLAT na 100 kg živé hmotnosti (maximálně 11 kg za den).

Složení krmné dávky se upravit zejména proto, že se v průběhu života výrazně mění růstová křivka, která má vliv na efektivitu výkrmu. Zatímco při hmotnosti 300 kg je konverze živin na úrovni 3,8 kg na 1 kg přírůstků, v 500 dnech už je na každý kilogram přírůstků třeba v průměru okolo 6 kg krmiva, ve věku 650 kg se spotřeba vyšplhá na více než 9 kg. Od této živé hmotnosti převažuje podíl přijaté energie, která je využívána hlavně k pokrytí potřeb zvířete a exponenciálně se snižuje podíl využitelný pro vlastní růst. Kolem těchto průměrných hodnot je třeba poznamenat, že variabilita jednotlivých hodnot je v období růstu poměrně nízká, ale velmi výrazně se zvyšuje v období závěrečné fáze. Z toho plyne, že z hlediska ekonomiky je optimální porážková hmotnost od 625 do 700 kg s tím, že je žádoucí výkrm ukončit nejpozději ve věku 19 měsíců.

Výsledky z doposud otestovaných 655 býků ukazují, že konverze krmiva je v průměru 5,8 kg krmiva na 1 kg přírůstků s tím, že mezi býky jsou značné rozdíly (5,16 až 6,58), která úzce koreluje s úrovní přírůstků. Čím lepší konverze živin, tím vyšší přírůstek. Zvířata s nejlepší konverzí dosahují přírůstků na úrovni 1,51 kg/den, nejhorší jen 1,19 kg/den.

□ Testační stanice v Athu (foto: Kamil Malát)

□ Zařízení na měření emisí metanu na stanici v Athu (foto: Kamil Malát)

Tyto ukazatele pak mají zásadní vliv na ekonomické výsledky. Zatímco u nejlepší skupiny býci dokáží „vydělat“ 1,29 EURO/den, u skupiny nejhorších býků naopak dochází ke ztrátě na úrovni 0,18 EURO/den (EBE – Excédent Brut d'Engraissement, což je kalkulováno jako hrubý příjem k dispozici na pokrytí práce a odpisů). S přihlédnutím k přepravním ztrátám, jateční výtěžnosti (69,8 %) a výtěžnosti po rozbourání (82,5 % masa) je na výrobu 1 kg masa potřeba 10 kg krmiva (88 % sušiny).

Potvrzuje se, že zvířata, která dosahují dobrých výsledků ve fázi odchovu, jsou zároveň ta, která dosahují nejlepších výsledků ve fázi výkrmu a které navíc generují nejlepší finanční příjmy. To je možné pouze zajištěním trvalého a harmonického růstu od odstavu býka a během každé z fází jeho vývoje. Klíčem k úspěchu je proto adekvátní genetika, vhodné podmínky ustájení, přísné sledování zdravotního stavu a zejména pak pravidelné krmení přizpůsobené každé růstové fázi, aby bylo dosaženo co nejdříve optimální porážkové hmotnosti.

V případě sledování emisí me-

tanu je projekt na samém počátku. V úvodní fázi si klade za cíl zjištit vztah mezi množstvím vyprodukovaného metanu a krmnou dávkou, v druhé fázi se potom zaměří na to, jak může šlechtění a genetika pomoci s redukcí emisí skleníkových plynů. Výzkumy ukazují, že jde o vlastnost, která je středně dědivá a výběrem vhodných linií lze i prostřednictvím genetického výběru produkci metanu cíleně snižovat.

Chov d'Embise

Závěrečná část programu probíhala na farmě „d'Embise“, kde hospodaří Christian a Laurent Leleuxovi. Stejně jako v případě chovu „de Maffe“, i zde chovají vedle belgického modrobílého skotu také holštýnky. Zajímavostí bylo, že holštýnské plemeno farmář nezapouští, ale používá je jako příjemkyně pro embrya belgického modrobílého plemene. Identický byl rovněž i způsob odchovu telat. Ta jsou, obdobně jako na polovině všech belgických chovů, bezprostředně po porodu odstavována, napojena 3 litry mleziva a pak po dobu 3 až 4 měsíců krmena sušeným mlékem, a to 2x denně v množství 2 až 3 litry. K tomu jim je předkládán startér a sláma, později pak i kompletní krmná dávka. U jalovic se nezřídka stává, že matka mlezivo nemá, proto farmář využívá zamrazené kolostrum od holštýnek. Okamžitý odstav má pozitivní vliv na reprodukci a chovatel tak může plemeno připouštět ihned na druhé říji a tím dosahovat ideálního mezidobí. Všechny jalovice pouze inseminuje, u starších krav používá ze 40 % na doskok býka. Farmář jako jeden z mála váží všechna narozená telata –

porodní hmotnosti se pohybují okolo 50–53 kg u jaloviček, býčci váží zpravidla okolo 55 kg a více. Tento údaj je v ostrém kontrastu s obecně udávanou porodní hmotností 45 kg u býčků, 42 kg u jaloviček.

Farma aktuálně chová 450 „belgičáků“, kteří jsou ustájeni v několika moderních halách, na které navazují nevelké venkovní výběhy. Farmář má kromě orné půdy i několik hektarů travních porostů – i ty jsou ale využívány zejména pro produkci krmiv. Celý provoz farmy zabezpečují pouze 3 rodinní příslušníci (dojení holštýnských krav je realizováno s pomocí robotu). Každý centimetr vnitřních i venkovních ploch je dokonale využit, aby byl chod farmy co nejefektivnější.

I tento chov patří ke špičce belgických chovatelů. Pravidelně vyhrává na výstavách, desítky plemeníků se sufixem d'Embise působí či působilo v inseminaci. Aktuálně je jedním z nejpopulárnějších býka Dario d'Embise z nabídky firmy BBCI. Sám farmář tohoto býka na svém chovu používá a jalovice, které jsme měli po něm na hospodářství vidět, byly skutečně excelentní.

Další setkání BBI

Součástí jednání byly také debaty o budoucnosti fungování mezinárodní organizace Belgian Blue International. Ta, jak již bylo uvedeno, na určitý čas své aktivity utlumila (poslední setkání se konalo v Irku v roce 2016) a nyní by svou činnost ráda opět „restartovala“. Bylo dohodnuto, že další kongres se uskuteční v červenci 2024 v Dánsku a poté bude ve dvouletých cyklech setkání pokračovat v režimu, kdy se bude střídát konání akce v Belgii a v zahraničí. Debatovalo se také o možnostech propojení aktivit pro mladé chovatele z různých zemí či uspořádání odborného technického školení pro lineární hodnocení či jiné vysoce odborné činnosti spojené se šlechtěním plemene belgické modrobílé. Setkání se neslo v příjemné atmosféře a všichni účastníci si domů odvezli mnoho cenných poznatků.

□ Jedním z navštívených chovů byl i věhlasný chov d'Embise (foto: Kamil Malát)